

Lanuri

Revistă literară lunară, sub conducerea unui comitet.

Odă curăției

— Unei fete tinere —

Mă uit în ochi tăi și îmi dispare
Coșmarul vieții noastre pământeste —
Doi stropi din infinita — albastră mare
A cerului, cu ei îmi spui povești,
Sunt iar copilul cu privirea-adâncă,
Copilul ce se roagă: „spune, încă.”

Uitat-am lângă tine știri de-alarmă
Și veninoase — atacuri din jurnal,
In fața ta meschine uri se darmă
Și- un gând murdar e dus la criminal,
Ce blândă și curată ți-e privirea,
Aș primeni cu dânsa omenirea!

Rămâi așa, curată și suavă —
La eroina de — astăzi antipodă
De prin romane, ridicate 'n slavă!
Candidului surâs îi cânt o odă!
Nu-ți pângări privirea prin băltoacă!
Curată-mi fii, lipsită de cloacă!

Ridică-ți ochii și te-aține bine,
Intinde-mi brațele, cu-un zîmbet lin —
Adună-ți gânduri vesele ciorchine,
De ele să mă 'mbăt și 'n cintirim
Să ne 'ngropăm mizeria pentru-o clipă,
Uitând că bate-a timpului aripă . . .

Horia Petra-Petrescu

Pe o alee

Trec încet îngândurat
Prin aleea gândurilor mele
Ca un sihastru — trudnic pelerin
Cu pasul rar pe lângă un arin.

Din clape argintii
Flutură arare plopii,
Clipe blânde cu -aripioare de tăceri
Iluzii - siluete cu -aripioare de păreri . . .

Umbre moi de - amurg
Îmbracă plopii 'n mantii sumbre,
Inima o aud în mine — un ornic rar
Din cine știe ce mister bizar . . .

Pe alee 'n sus susură un zefir
Pintre tăceri — ca gândul printre visuri,
Ca un ecou l-aud departe timpul într'un dangăt lung,
Ceasurile rare tremură sfioase, tremură prelung.

Lucian Costin

Rânduri pentru un uitat . . .

Uitat-ai muncenicii luptei sfinte!
Tu nu mai înțelegi chemarea lor
Și pasu-ți calcă azi nepăsător
Pe slova ne'nțeleasă, de morminte.

Așa a strigat acum douăzeci de ani,
poetul Ioan Borcia.

Astăzi cine își mai amintește de el?
Cine se mai gândește la înfocatul patriot dela
Sibiu, care tânăr, în vârstă numai de treizeci-
și unu de ani, a fost smuls de ne-o ertătoare
Parcă, din mijlocul a lor săi, din mijlocul
acestui pământ pe vremuri atât de cernit și
'ndurerat, pe care l-a cântat în versuri du-
reroase:

Și de-ți vor pune și mai grele lanțuri
Popor de grea obidă și de jale, —
Vei răsări cu noua primavară
Ca iarba verde-a plaiurilor tale!

Cu ocazia comemorării în acest an
a bunilor lui prieteni: St. O. Iosif și Ilarie
Chendi, credem de a noastră datorie, că se
cuvine măcar în acest târziu de toamnă ce
i-a gătit mormântul cu o coroană de frunze
veștede, să scuturăm praful de pe lespeda lui.

Este un act de dreptate, târziu împlinit,
fața de cel ce-a fost luminătorul de suflete,
care a știut de a însufla și ține aprinsă, îm-
preună cu ceilalți făclieri, în sufletele tinerei
generații, făclia românismului.

Opera lui poetică nu constă în inovații,
ci din ea se desprinde patriotismul cu tăeri
sobre de bronz și granit, se desprinde stri-
gătul desnădăjduit al poporului asuprit, reese
acel pur naționalism, care dacă astăzi numai
interesează, pare banal, nu tot așa a fost pe
acele timpuri, când bărbați de talia lui ante-
mergătorii noștri, sufereau temnițele grele ale
asupritorilor.

Dacă n'a creiat ceiace s'a așteptat, nu
e că n'a putut, ci, că n'a avut răgazul ma-
turizării darului poetic, care era semănat din
belșug în ogorul sufletului său.

Este stabilit, că cel căzut de timpuriu pe cale, stăpînea mult mai multe posibilități de cât ne-a lăsat.

* * *

În început de toamnă, cu burniță rece și deasă aidoma unei pânze cernite, lanurile își pleacă spicul încărcat de rod în semn de omagiu, la mormântul lui.

Mihail Axente

Tablou

Lupta-i pe sfârșite 'ntre zori și noapte.
Zorile și-adună valuri de lumini,
Să urzească pânza zilei ancorate
Pe un stol de fluturi, adormit pe crini.

Prin golul cu umbre se 'nalță ferbinți
Suliși asvărlite din jar de sub deal.
Mișcarea se 'ncepe prin satul cu uliși,
La stâne se cântă doina din caval.

Învinse, fugiră umbrele de noapte.
Jarul se 'nalță fără de popas . . .
Viață reîncepe. — Undeva departe
A murit un suflet, trupul-i rămas.

Vasile Marinaș

Moș Costache

Cine l-a cunoscut, își va aminti de el citind aceste rânduri. Cine nu, îl vor recunoaște din descrierea ce i-o voi face.

Scurt; n'avea un metru și jumătate și grosimea, îl arăta parcă și mai scurt.

În schimb avea o pereche de mustăți roșcate, groase și mari, ce-i umbreau gura, aidoma unei stre-așini, în așa fel, că de câte ori ducea lingura la gură ca să soarbă supa, cu cealaltă, trebuia să și-o prop-tească.

Era mândru de ele, căci mustățile lui nu aveau pereche în tot batalionul.

Ținea la mustăți ca la ochii din cap și ar fi preferat mai bine să moară, decât să se despartă de podoaba lui, precum nedespărțit era de raniță și de cei doi saci de pesmeți veșnic plini, care-i băteau genunchii.

Nu râdea nici odată. Veșnic trist, își vedea de necazul lui, căutând de a nu supăra pe nimeni și mai ales, de a nu ieși din ordinele șefilor.

Postea miercurile și vinerile și ori de câte ori avea ocazie, se ducea la biserică. Știe și prezicea mai dinainte cum o să fie ziua de mâine, făcându-ne atenți asupra retragerilor, înaintărilor sau opririlor. Cu un cuvânt, era oracolul companiei a șasea de pionieri.

Pe lângă toate aceste însușiri, mai era respectat de camarazi pentru evlavia lui, iar comandantii îl aveau de bine pentru cinstea și . . . mustățile lui.

* * *

De cum soarele făcea ochi, moș Costache era primul care-l primia salutându-l militărește, pe când noi, treptat, treptat ne strîngeam în jurul lui, așteptând pronosticul zilei.

La întrebarea dacă mergem înainte sau înapoi, grav, moșul își proptea brațele disproporționate pe cei doi saci de pesmeți nelipsiți, își pironia privirea în azuriul cerului, căutând parcă de a descifra ceva și după o lungă uitare de sine, mormăia pentru el: — „Nu va trece mult și o să ne întoarcem înapoi. Mulți din voi vor vedea Galațul.“

Toți cei grupați în jurul lui sbucniam în hohote de răs, căci ori de câte ori prezicea ceva în rău, parcă era un făcut, căci mergeam tot înainte, iar de-a vedea Siretul, nici pomeneală.

Iată însă că într'una din zile, pe când săpam niște tranșee pe coasta unui deal, primim ordin de retragere. Tunurile și mitralierile nemților, grohăiau aproape, tot mai aproape de noi.

O luarăm de vale și merserăm o bună bucată de drum, când căpitanul își aduse aminte de căl pe care-l lăsase pascând.

Supărat, ne oprește. Își poartă privirea peste trupurile noastre, și, o pironiază tocmai pe Costache Grigore, care clipia des din gene.

— Moșule, du-te de-mi adă calul!

Moșul s'a disprins ca o umbră, și-a săltat arma pe umăr, a făcut stînga-n-prejur cu un — „am înțeles, să trăiți“ și s'a dus.

* * *

Zi, de zi se scurse; se împlinise de mult săptămâna, când, într'o bună dimineață ne pomenirăm cu moș Costache, încărcat pe lângă echipamentul lui și cu șeaua și necesarul căpitanului, trăgînd după el calul, care era parcă mai frumos ca mai înainte, pe când moșul era mai prăpădit de oboseală și mai cocălit de foame.

Când l-a văzut căpitanul, s'a bătut cu mâna peste gură.

Întrebându-l, de ce n'a venit mai repede, moșul s'a uitat lung la el, bolborăsînd:

— Am avut prea multă greutate pe mine d-le căpitan, așa că n'am putut alerga mai iute.

— De ce n'ai încălecat Costache?

— Iiiracan de mine, d-le căpitan! . . . da se putea una ca asta. Să încălec, eu, calul căpitanului meu?

— Bine, dar de ce n'ai împovorat calul, de le-ai pus toate pe tine?! . . .

Costache, plecă un moment capu 'n jos, apoi după o pauză spuse:

— De, . . . m'am gîndit, că-i păcat și de el sireacu!

* * *

De atunci nu l-am mai văzut de cât în Moldova.
Era la un batalion din partea sedentară. Slab, prăpădit,
cu mustățile tunse, trist și abătut.

Zăcuse de tifos. Când m'a văzut, i s'au umezit
ochii și oftând mi-a spus:

— Vezi, cum și-au bătut joc de mine. Parcă boala
ședează în mustățile mele!

— Ce să-i faci, moș Costache. Dacă a trebuit
și acest sacrificiu.

— Ce trebuit! . . . ce trebuit! și moșul revoltat,
duse mâna la gură, mângâind ceva imaginar, pe când
lacrimile începură a i-se înoda în barbă, amestecându-se
cu praful ridicat de-o companie de infanteriști ce cântau
fals:

Cătu-i țara ungurească,
tra, la, la, la, la
Nu-i ca țara românească,
tra, la, la, la, la.

Vasile Axente

Cavatină

Păcatul mă recheamă ca un cânt de flaut
Și mă 'ndeamnă 'n amintire să te caut,
Istovind în brațe trupul frânt,
Trupul tău cu mlădieri de vis și cânt.

Ci poteca viselor cu crini
Sîngerează azi sub plîns și spini.
Buze strînse n cerc de sărutări
Au învinețit în așteptări.

. . . Toamnă sură a burat peste ferești
Și-a închis ca într'o crisalidă, dulci povești,
Trupul tău de dragoste învins,
În brățara mâinii mele prins.

Chenar trist

Au plîns azi-noapte 'n slăvi cocorii
vîslind pe drumuri lungi de toamnă,
și 'n urma lor au plîns și norii.

Pe 'ntîns de câmp și de coclaur
îngemănate, triste zări,
au plîns cu lotuși grei de aur.

Și 'n bărguri, cerbii verii buni
mănași de vînt și toamnă nouă
s'au fost ascuns prin văgăuni.

. . . Au plîns azi-noapte 'n slăvi cocorii
vîslind pe drum pietros de toamnă —
s'au fost oprit din ploaie norii.

Prietene, tu știi ce 'nseamnă
când plîng în nopți tirzii cocorii?

George Popa

Dorinți

Și-acum mă vreau din nou copil sprintar
Să-mi vârs în soare aurul din plete,
Prisosul vieții noului vlăstar
Să mi crească 'n piept, în ochi și să mă 'mbete.

Să port în lume sufletul meu cald,
Să-l răspândesc în lung acord de naiu,
— Parfum suav în ape de smarald,
Zefiri plăpânzi prin florile de maiu.

Simt pulsul vieții 'n ori și ce atom . . .
Ce aer dur!

Ce cer pustin și greu!
În noaptea asta va muri un om
Și omu-acesta poate sunt chiar eu.

Ion Covrig

Cula

Lumina, argintul zărilor,
Sărută prundul, cale de apă și beteală;
Scorburate'n malul durat cu tencuială
Sălășluiesc umbre reci — ale tăcerilor!

Mirosu 'nsorit din grădină
Se scaldă 'n valuri repezi de apă călăie,
Zefiru — aduce 'n vad duh palid de tămâie,
Susurul apei, ritmic, în imn alb, le înbină.

Cu raze de lemn tare — din veac! —
Isusul troiței poartă pacea 'ogrăzii;
Râd, în linie oablă, razele nămiezii,
Pajiștea plînge pe mal, cu ochi roșii, de mac.

Trupul cărmiziu al Cului
Sîngerează — sânge de cărămidă 'n ploi, —
Așteaptă în cruce de vînt vremile de-apoi,
Lovită de negrul potopitor al hului.

De-olaltă cu troița-i de obidă! . . .
O mângâie doar un basm cu haiduci și domnițe.
Înveșmântată 'n straie de doine — sfinte-altițe! —
Rămâne din semn dus, în semnul nou: fîridă! . . .

În poarta mare-a tăcerilor,
— Răboj cuprins de-uitare, de dor străbun, de praf —
„Veac nou“ încrustă epitaful lângă epitaful . . .

Luncăvățul sărută argintul zărilor! . . .

Nicolae Ladmiss-Andreescu

Epigramă

Domnului Cazaban care zice că
domnul Iorga are „haz“, barbă, etc.
Domnul Iorga-ai dreptate —
Are haz: dar ce să zic?
Când le are unul toate
Celălalt n'are nimic.

Victor I. Opreșișu

C R O N I C A

Cărți

Lucian Costin — Câteva note despre inducția poetică — (Chestiuni de estetică literară.)

În studiul menționat, dl Lucian Costin, are juste aprecieri asupra poeziei, susținând că trebuie să-și urmeze cursul normal, ea neputând fi versificată de dragul versului, ori a rimelor.

Suntem de aceeași părere cu domnia-sa și recunoaștem că artificializarea poeziei de astăzi se datorește tocmai marilor centre, ea venind dela literați de marcă, care au abandonat cu totul linia simplă, adaptând-o pe cea întortochiată cu undulațiune nenaturală de suprasensorial și suprainpresionism, în loc de a se apropia de ideologia cititorului, prin acea eliminare de constructivism, căci trebuie știut, că nu orificare subiect reclamă neaparat ritm sau rimă.

Lucrarea dlui Lucian Costin, se încheie cu o incursiune în decursul poeziei, începând cu constructivismul Văcăreștilor până astăzi.

Domnia-sa se reliefează după cum am remarcat cu ocazia „Astralelor“ un aprofundător de probleme și sperăm că nu va sfârși aici.

Prin această valoroasă lucrare, dl Lucian Costin, alături de alții luptă contra artificializării poeziei, aducându-i tot odată un real serviciu. O găsim binevenită și la momentul oportun.

(M. A.)

Periodice

Colinda. No. 7-10, 1933. Revistă literară culturală. Apare în jud. Covurlui, sub îngrijirea unui comitet, pe care-l felicităm pentru felul în care a reușit să înjghebeze, cu multă trudă, această revistă care se prezintă, putem spune, bine sub raportul literar.

Proza revistei, ne dovedește competența scriitorilor: G. Roiban în „In potop de învinuire“, fragment din romanul D-sale „Celula No. 2“, și Gh. Bujoreanu în „Căminul“, care a reușit să redea prin fină observație psihică, lupta în sufletul unui tată rățacit și hotărârea luată, — învingându-se pe el însuși — de a se reîntoarce la copii săi. Tăios și vehement cu foarte juste observații, D-l Petcu în „Revistele de Provincie“. Dar câți au urechi de auzit! . . .

Poezii semnează cunoscutul și talentatul poet G. Tutoveanu, G. Ștefăniu etc. Cu excepția celor numiți, poezia nu este la nivelul prozei.

Lipsește complectamente pagina cronice, deși revista numără 19 file; cu aceasta complectare, revista ar putea fi socotită printre revistele bune.

Cronicarul. No. 1, anul II. apare la București sub conducerea D-lui Ștefan Cazacu. Revistă literară,

Insemnări

Scriitorii ardeleni și capitala

De câtvă timp, bate vânt nou în așezările cuvântului. Publicațiile ardelenesti, scriu contrastant și paradoxal, asupra legăturilor noastre literare cu capitala. Se cere de unii, o selecționare a celor care merită lumină în cetatea lui Bucur. Alții cer drumuri deschise, nimeni să nu se amestece în destinul scriitorului, care va ști sa-și aleagă singur urcușul. Pentru unii revistele capitalei sunt aidoma unor tobe elastice care resping poveștile cu alte tărîmuri.

Și totuși, dl. I. Valerian, a deschis ardelenilor paginile „Vieții literare“, iar „Gândirea“ se nutrește de ani, cu scrși ardelenesc. Zidurile chinezești nu există astfel de cât în închipuire. Recentul festival dela Oradea, vorbește singur.

Nu pricepem zarva și mai ales nu vrem să pricepem mentalitatea nouă și condamabilă, care vede, nu știm unde, un regionalism literar. Toți scriitorii ardeleni buni, au fost primiți, nu numai de capitală, ci chiar și de streinătate. Sunt excluse aci orice dedesupturi. Condiția unică e scrisul adevărat.

Tu, Ardeal tînăr, când vei porni la drum, ia-ți în traista basmelor toate poveștile pe care-ai plâns, tot sufletul irizat în slavă. Și îngeri răi vor fia aceia, care nu îți vor deschide porți și zăvoare.

(G. P.)

artistică, socială. Sinceri de la început, mărturisim, că revista d-lui Cazacu, în care găsim numele atâtor scriitori cunoscuți, ne încordează atenția, afirmându-se printre revistele serioase din Capitală. Ne oprim, cu toată atenția, asupra poeziei, semnată de talentații poeți: Șt. Cazacu, Al. Stamatiad, Radu Gy, etc., cum și de dl Bacovia, poetul Toamnei, care își strecoară în fragmentul „Cântec târziu“, câteva versuri ce justifică îndeajuns melancolia bacoviană.

♦ Cronica ar putea fi și mai bine susținută.

(V. M.)

Viața literară. VIII. - 149. Este revista de critică și informație literară a vigouroasei „Asociații a Scriitorilor Români Independenți“.

Printre alte lucruri bune, publică „O scrisoare epocală a d-lui T. Arghezi“, care alege rădăcinile Asociației și-i înflorește ramurile primăvăratice. Se mai găsesc aci: o sgduitoare poema — inedită — a d-lui Adrian Maniu, precum și numeroase articole de critică și informație, semnate de d-nii: Z. Stancu, Dragoș Vrânceanu, I. Valerian, M. Băișoiu, etc.

Poezia, la loc de cinste, are sub ultimul vers, numele d-lor: Gheorghe A. Petre, C. Miu-Lerca, Șt. Stănescu, Ion Th. Ilea, O. Șuluțiu, etc.

Dar, peste toate, pe noi ne bucură atenția acordată de Scriitorii Independenți pe tărâm literar, tineretului ardelean. Pentru acest lucru, un chiot de frățescă bucuria și un aprig ropot de nădejdi, din partea Ardealului tînăr.

Ladmiss